

ПРОФЕСОР ПЕТРО КУЗЬМИЧ ЛОБАЗОВ

Петро Кузьмич Лобазов відомий на Україні та за її межами як визначний фахівець у галузі релігієзнавства, якій 33 роки завідував кафедрами та вже майже 60 років виховує студентську молодь. Вихованець московської школи релігієзнавства, доктор історичних наук і професор кафедри філософії та основ загальногуманітарного знання ОНУ імені І. І. Мечникова, Петро Кузьмич також очолює Південноукраїнський центр релігієзнавства та керує фундацією церковно-світської злагоди, а з 2004 року ще й Міським центром релігійних досліджень.

Петро Кузьмич народився 12 серпня 1923 року у селі Зеленьково Круляньського району Могилевської області Білорусі у багатодітній та бідній селянській родині, де виховувалося тринадцять дітей. Дитинство та юність майбутнього вченого проходили у суворі 30-ті роки, що були часом існування радянського тоталітаризму, голодомору та політичних репресій. Під час голодомору 12-річний Петро навчається у школі та допомагає батькові працювати. Коли розпочалася Велика Вітчизняна війна, родина батька Петра Кузьмича була евакуйована у Куйбишев, в якому саме у добу війни була сконцентрована авіаційна промисловість країни. 18-річним юнаком Петро Кузьмич працював на військовому заводі № 24 слюсарем-збірником авіаційних моторів для славетних бомбардувальників ІЛ-2.

Шлях в науку П. К. Лобазова розпочався саме під час Великої Вітчизняної війни. Так, у вересні 1943 року Петро Кузьмич став студентом історичного факультету Куйбишевського державного педагогічного інституту, по закінченні якого у 1948 році працював на посаді асистента кафедри у Далекосхідному політехнічному інституті. Петро Кузьмич займався різноманітною просвітницькою діяльністю: читав лекції у системі політосвіти та по лінії Всесоюзного товариства "Знання", працював на партійній роботі. За шість років відповідальної праці (1948-1954) П. К. Лобазов сформувався як науковець й талановитий організатор. Саме це дозволило йому пройти найскладніший конкурс в стаціонарну аспірантуру Московського державного університету ім. М. В. Ломоносова. Після закінчення аспірантури (1958) та успішного захисту кандидатської дисертації Петро Кузьмич був направлений Міністерством вищої освіти СРСР згідно з замовленням Далекосхідного політехнічного інституту на посаду завідуючого кафедрою. Активно займаючись науковою та суспільною роботою та знаходячись у центрі громадського життя Приморського краю, Петро Кузьмич також плідно працює над докторською дисертацією з проблем державно-церковних

відносин, яку захищає у 1973 році у Московському державному університеті та отримує звання професора. Докторська дисертація П. К. Лобазова стала першим у Радянському Союзі після Жовтневої революції ґрунтовним дослідженням проблем відношення церкви з державою. На протязі тридцяти років Петро Кузьмич Лобазов працює у Далекосхідному політехнічному інституті та приймає активну участь у підготовці молодих вчених, за що був нагороджений урядовими нагородами. Так, згідно з наказами Президії Верховної Ради СРСР він був нагороджений медалями “За трудовое отличие” та “Трудову доблесть”, Міністерством вищої та середньої спеціальної освіти СРСР — знаком “Отличник высшей школы”. Крім того, правлінням товариства “Знання” Петра Кузьмича було визнано кращим лектором Радянського Союзу. З 1978 року П. К. Лобазов з успіхом працює в Одесі. Спочатку як завідувач кафедри в Інституті харчової промисловості, а коли в Одеському державному університеті ім. І. І. Мечникова була створена кафедра атеїзму, етики та естетики, його у 1982 році запросили до керівництва нею як досвідченого фахівця та єдиного в Одесі доктора й професора у галузі релігієзнавства. Завдяки великій праці Петра Кузьмича саме в Одеському державному університеті була створена єдина на півдні України кафедра релігієзнавства, на якій працювали висококваліфіковані викладачі загальносоюзного значення. За сприянням П. К. Лобазова було організовано лабораторію для вивчення релігійної ситуації на півдні України. Його обрано членом президії Одеської обласної організації товариства “Знання”, керівником секції.

Після розпаду СРСР кафедра атеїзму, етики та естетики була ліквідована. Проте свобода думки, можливість вільно дискутувати з релігійних питань, відсутність ідеологічного тиску з боку партійних кіл сприяли зросту кипучої енергії вченого-релігієзнавця, ініціатива якого привела до створення в Одеському університеті нового структурного підрозділу — Південноукраїнського центру релігієзнавства, який очолив П. К. Лобазов. Центр займається вивченням методів інтеграції релігійних організацій з державними організаціями. Такий напрямок діяльності привів до створення церковно-світського регіонального фонду “Злагода”, правління якого очолив професор П. К. Лобазов. Петро Кузьмич створив наукову школу, що займається сучасними проблемами релігієзнавства, підготував 25 кандидатів наук та опублікував більше 150 наукових робіт, Серед останніх його робіт — статті у “Релігієзнавчому словнику” (за ред. А. Колодного, Б. Лобовика, 1996 р.) (1996); Матеріали науково-практичної світсько-церковної конференції “Місце і роль релігійних організацій у відродженні регіону” (за ред. П. Лобазова, 2002). підручник “Религиоведение” (за ред. П. Лобазова, 2005, 2007 рр.), в якому, зокрема, вперше розглядаються конфесіональні проблеми півдня України.

Виказання вище конференція оргкомітет якої очолив П. К. Лобазов була достатньо унікальною. Вона являла собою перший відвертий діалог світських і церковних структур з важливих проблем Одеського регіону і шляхах їх спільного вирішення.

За ініціативою П. К. Лобазова при підтримці Державного комітету

України в справах релігії був створений Південноукраїнський центр релігієзнавства, який охоплює учбові заклади 3 та 4 рівня акредитації, що розташовані на території Одеської, Миколаївської, Херсонської, Кіровоградської, Запорізької, Хмельницької областей та Республіки Крим. Крім того, активно працюючий Міський центр релігійних досліджень займається релігійною освітою вчителів шкіл, а також станом проблем входження взаємовідносин церкви та держави у правове поле, що є найактуальнішим питанням сьогодення.

Проф. П. К. Лобазов активно займається педагогічною працею. Він викладає релігієзнавство на семи факультетах університету. П. К. Лобазов не зупиняється на досягнутому, адже він планує видати дуже цікаву монографію “Релігія очима студентів”, у якій досліджується відношення до релігії та церкви студентів багатьох вузів, а також відповідна еволюція цього відношення. Крім того, Петро Кузьмич думає видати цілу низьку праць, присвячених дослідженню релігійних та психологічних портретів віруючих різних конфесій міста Одеси, яких у місті налічується 52.

Сподіваємося, що Петро Кузьмич реалізує всі свої творчі плани та задуми, здійснення яких необхідні не тільки нашому місту, але також і всьому півдню України.

Тетяна Чернега